

LECTIO XVIII: Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Hercules boves Geryōnis ex Hispaniā in eum locum adduxisse dicitur, ubi postea Rōmulus urbem Rōmam condidit. Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur et ipse de viā fessus ibi dormivisse. Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitātus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergit ad proximam speluncam; sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confūsus gregem ex loco infesto amovēre coepit. Sed bovum mugītus ex speluncā audītus Herculem convertit. Tum Cacus, vi prohibēre eum conātus, Herculis clavā interficitur.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XVIII

Λέγεται ότι ο Ηρακλής οδήγησε τα βόδια του Γηρυόνη από την Ισπανία σε αυτόν τον τόπο, όπου αργότερα ο Ρωμύλος έχτισε τη Ρώμη (την πόλη Ρώμη). Λέγεται (αναφέρεται) ότι ο Ηρακλής ξεκούρασε τα βόδια κοντά στον Τίβερη ποταμό και ότι ο ίδιος κοιμήθηκε εκεί κουρασμένος από το δρόμο. Τότε ο βοσκός Κάκος, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, έσυρε από τις ουρές σε μια σπηλιά μερικά βόδια γυρισμένα ανάποδα. Όταν ο Ηρακλής, αφού ξύπνησε (ή σηκώθηκε από τον ύπνο), είδε το κοπάδι και κατάλαβε ότι έλειπε ένα μέρος, κατευθύνθηκε στη σπηλιά που ήταν πολύ κοντά του· αλλά όταν είδε τις πατημασιές των βοδιών στραμμένες προς τα έξω (ή ότι οι πατημασιές των βοδιών ήταν στραμμένες προς τα έξω), μπερδεμένος (ή επειδή βρέθηκε σε αμηχανία) άρχισε να απομακρύνει το κοπάδι από εκείνο τον εχθρικό τόπο. Αλλά το μουγκρητό των βοδιών που ακούστηκε από τη σπηλιά έκανε τον Ηρακλή να γυρίσει προς τα πίσω. Τότε ο Κάκος, αφού προσπάθησε να τον εμποδίσει με τη βία, σκοτώθηκε από το ρόπαλο του Ηρακλή (Τότε ο Κάκος προσπάθησε να τον εμποδίσει με τη βία, αλλά ο Ηρακλής τον σκότωσε με το ρόπαλό του)..

ΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XVIII

1. Κλίση των κυρίων ονομάτων Hercules και Geryon και των ανώμαλων bos και vis

ΜΟΝΟ ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Ο v. Hercules	Geryon (-nes)	Ον bos	boves
Γεν. Herculis (-i)	Geryonis (-nae)	Γεν bovis	bovum & boum
Δοτ. Herculi	Geryoni (-nae)	Δοτ. bovi	bubus & bobus
Αιτ. Herculem (-en)	Geryonem (-nen)	Αιτ. bovem	boves
Κλ. Hercules, Hercule (Hercle) Geryon (-ne)		Κλητ. Bos	boves
Αφ. Hercule	Geryone	Αφαιρ. bove	bubus & bobus
		ΕΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
		Ον.	vis vires
		Γεν.	virium
		Δοτ.	viribus
		Αιτ.	vim vires
		Κλητ.	vires
		Αφαιρ.	vi viribus

2. Τα ουσιαστικά Tiberis, vis, turris και Neapolis σχηματίζουν την αιτιατική ενικού σε -im και την αφαιρετική ενικού σε -i.

3. Το ρήμα do-dedi-datum-dare ανήκει στην α' συζυγία. Όμως τα σύνθετά του με μονοσύλλαβες προθέσεις (τέτοια είναι όλα όσα συναντώνται στα κείμενα) ακολουθούν την γ' συζυγία. π.χ condo-condidi-conditum-condere.

4. abesse: absum και praesum είναι τα μόνα σύνθετα του sum που έχουν μετοχή ενεστώτα absens και praesens αντίστοιχα.

5. coepit: Το ρήμα coepi-coepisse είναι παρακείμενος χωρίς ενεστώτα. Σχηματίζει κανονικά σύμφωνα με την γ' συζυγία όλους τους τύπους παρακειμένου, υπερσυντελικού και συντελεσμένου μέλλοντα. Διαθέτει όμως επιπλέον μετοχή και απαρέμφατο ενεργητικού μέλλοντα (coepturus-a-um και coepturum-am-um, os-as-a esse) και μετοχή παθητικού παρακειμένου (coeptus-a-um

6. locum: αιτιατική ενικού του ετερογενούς ουσιαστικού locus-i, αρσενικό β' κλίσης (= τόπος).

Στον πληθυντικό το ουσιαστικό είναι ουδέτερο (*loca-locorum*) [ή αρσενικό (*loci-locorum*) όταν έχει τη σημασία «χωρία βιβλίου» ετερογενές].

7. *urbem*: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού *urbs-urbis* (γενική πληθ: *urbium*), θηλυκό γ' κλίσης (= πόλη).

7. *partem*: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού *pars-partis*, θηλυκό γ' κλίσης (= μέρος). Στον πληθυντικό *partes-partium* = πολιτική παράταξη (ετερόσημο).

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α' κλίση

Hispania-ae, θηλυκό. Αν και αποτελεί κύριο όνομα, σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

Geryones-ae, αρσενικό

Roma-ae, θηλυκό. Ως κύριο όνομα, δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

via-ae, θηλυκό

spelunca-ae, θηλυκό

cauda-ae, θηλυκό

clava-ae, θηλυκό

Β' κλίση

locus-i, αρσενικό. Στον πληθυντικό το ουσιαστικό είναι ουδέτερο (*loca-locorum*) ετερογενές

Romulus-i, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

fluvius-ii/-i, αρσενικό

Cacus-i, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

somnus-i, αρσενικό

vestigium-ii/-i ουδέτερο

Γ' κλίση

Hercules-is/-i, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

bos-ovis, αρσενικό

Geryon-onis, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

urbs-urbis, θηλυκό. Γενική πληθυντικού *urbium*

Tiberis-is, αρσενικό. Αιτιατική ενικού: *Tiberim*, Αφαιρετική ενικού *Tiberi*. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

pastor-oris, αρσενικό

vis, θηλυκό

grex-gregis, αρσενικό

pars-partis, θηλυκό. Στον πληθυντικό *partes, partium* = πολιτική παράταξη.

Δ' κλίση

mugitus-us, αρσενικό

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β' κλίση

fessus-a-um Δεν έχει παραθετικά.

fretus-a-um Δεν έχει παραθετικά.

proximus, -a, -um (υπερθετικός βαθμός. Συγκριτικός: *propior*, -ior, -ius. Δεν έχει θετικό διότι προέρχεται από το επίρρημα *prope*)

infestus, -a, -um (συγκριτικός: infestior, -ior, -ius, υπερθετικός: infestissimus, -a, -um)

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

is, ea, id (δεικτική-επαναληπτική)

quidam, quaedam, quoddam (αόριστη επιθετική)

ipse, ipsa, ipsum (δεικτική-οριστική)

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

excito, excitavi, excitatum, excitāre

conor, conatus sum, conatum, conāri (αποθετικό)

2η Συζυγία

video, vidi, visum, vidēre

amoveo, amovi, amotum, amovēre

prohibeo, prohibui, prohibitum, prohibēre

3η Συζυγία

adduco, adduxi, adductum, adducēre. Β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα: adduc

dico, dixi, dictum, dicēre. Β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα: dic

condo, condidi, conditum, condēre

reficio, refeci, refectum, reficēre

traho, traxi, tractum, trahēre

averto, averti, aversum, avertēre

aspicio, aspexi, aspectum, aspicēre

pergo, perrexī, perrectum, pergēre

verto, verti, versum, vertēre

confundo, confudi, confusum, confundēre

converto, converti, conversum, convertēre

interficio, interfeci, interfectum, interficēre. Β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα: interfice

4η Συζυγία

dormio, dormivi, dormitum, dormire

sentio, sensi, sensum, sentire

audio, audivi, auditum, audire

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

absum, afui, ---, abesse

ΑΝΩΜΑΛΑ - ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

fero, tuli, latum, ferre

coepi, coepisse